מתני' בוגרת ששהתה י"ב חדש. הא תרילנא לה לעיל בגמ' (דף ע:) בוגרת ושהתה י"ב חדש: **הואיל ובעלה חייב במזונותיה.** דלמתן בפ' אע"פ (כתובות מז.) דנותנין לבתולה י"ב חדש ולאחר מכאן חייב במזונותיה כדתנן (שם) הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו: **יפר.** לבדו בלא שותפותיה דאב: **וחכמים אומרים.** היינו רבי יהושע דהוא בר פלוגתיה דר"א בכל דוכתא: **עד שתכנס לרשותו.** עד שתכנס לחופה: **גמ' ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד.** דכשהגיע זמנה ליכנס ולא נכנסה כיון שחייב בעלה במזונותיה חשבינן לה כנשואה לקנות דברים ואע"פ שאינה בבית בעלה. ר"א הא דאמרן דאמר במתני' בעלה מיפר נדריה בלא שותפותיה דאב: **היכס אינו מאכיל בתרומה.** כדילפי' התם בפרק אע"פ (דף נח.) דקנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו: **עשה ו' חדשים בפני הבעל.** שעברו עליה ו' חדשים בחיי הבעל מאותן י"ב חדש שנתנו לה חכמים משעה שתבעה הבעל ליכנס: **ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום אחד בפני היכס** כך היא עיקר הגירסא. ופרש"י ז"ל שם בפרק אע"פ דאם דוקא חסר יום אחד דאפי' כולן בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה: **אבל אינו מאכיל בתרומה.** ואפי' הגיע זמן בפני הבעל ואינו מאכילה בתרומה בעודה שומרת יבם, כדדרש' התם (כתובות נח.) קנין כספו ג' דאמרן (ויקרא כב) והאי קנין דאחיו הוא: **או אפי' כולן בפני הבעל ואחד בפני היכס.** אע"ג דרוב בפני הבעל סוף סוף לא נתחייב בחייו, אינה אוכלת משום דקנין כספו פקע ליה. וקס' ולתני כולם בפני הבעל. ותירץ רש"י (כתובות מ. ד"ה עשה) ודאי כולן בפני הבעל הוה אכלה מיהא בחייו, ונתחייב ליה לגמיתי יבמה דלא אכלה כלל, ודוחק. וה"מ מפ' (ע"ר שם נח. תוס' ד"ה ואפילו) דאם הגיע זמן בפני הבעל אוכלת בפני היכס, והיכס אינו מאכיל מידי בלא הגיע זמן, דמשנה ראשונה אית לה דיכס דווקא אינו מאכיל אבל הבעל גופיה מאכיל: ב"ד שלאחריהן אמרו **אינה אוכלת עד שתכנס לחופה: אלא למיכל בתרומה דרבנן.** פי' דמן התורה קודם הגעת זמן אכלה, דדבר תורה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה, דבת קנין כספו הוא, ולכך מקלינן למרבי למיכל בתרומה דליכ' משם איסו', אלא רבנן הוא דגזרו ובהגיע לא גזרו, כדמפ' פ' אע"פ (כתובות מז.): **אבל נדרים דאורייתא.** כלומ' דמן התור' תביה ובעלה, לא שרינן בהגעת זמן לבעל גרידא לבפר נדריה: **כל הנודרת על דעת בעלה נודרת.** הואיל וחייב במזונותיה. [והוי המפקדה אסן לא ניחא אותה אישה: **אבל בתרומה.** אפי' נמי ליכא חשש אלא דרבנן, לא אכלה, כמו משנה אחרונה:

מתני' בוגרת ששהתה י"ב חדש ואלמנה ל' יום ר' אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר וחכ"א אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו: גמ' אמר רבה ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד דתנן [2]נותנין לבתולה י"ב חדש לפרנס עצמה [3]הגיע י"ב חדש אוכלת משלו ואוכלת בתרומה דאבל היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ששה חדשים בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום א' או כולן בפני היבם חסר יום א' אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה ב"ד של אחריהם אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה א"ל אביי דלמא לא היא עד כאן לא קא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן אבל נדרים דאורייתא אימא לא ועד כאן לא שמעת ליה לר' אליעזר אלא גבי נדרים [7]כדרב פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת אבל תרומה אפילו מדרבנן נמי לא אכלה:

מתני'

מתני' [6](א) בוגרת ששהתה י"ב חדש ואלמנה ל' יום ר' אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר וחכ"א אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו: **גמ'** אמר רבה ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד דתנן [2]נותנין לבתולה י"ב חדש לפרנס עצמה [3]הגיע י"ב חדש אוכלת משלו ואוכלת בתרומה [4]אבל היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ששה חדשים בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום א' או כולן בפני היבם חסר יום א' אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה ב"ד של אחריהם אמרו [5]אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה א"ל אביי דלמא לא היא עד כאן לא קא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן אבל נדרים דאורייתא אימא לא ועד כאן לא שמעת ליה לר' אליעזר אלא גבי נדרים [7]כדרב פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת אבל תרומה אפילו מדרבנן נמי לא אכלה:

ומפרש התם טעמייהו [8]מי משום סימפון כלומר שמא ימלא בה מום וגמלא מקמו מקמו טעות מי משום שמא תשקה כוס של תרומה לאחיה ולאחותה. והא דאייתי הך סיפא ולא אייתי רישא דמתני' דקתני בהדיא נותנין לבתולה י"ב חדש ולאלמנה ל' הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה משום דהך סיפא מפרשה טפי הי משנה ראשונה והי משנה אחרונה. ואיכא נמחי דכתיבא בהו כולה מתני'. אלמא משנה ראשונה ס"ל כר"א דמכיון שבעלה חייב במזונותיה הרי היא קלת ברשות בעלה דמש"ה אוכלת בתרומה. דקס"ד השתא דאי לאו דמשנה ראשונה ס"ל כר"א אף על גב דאיכור תרומה באחרוסה ליתיה אלא מדרבנן דגזור מי משום סימפון אי משום שמא תשקה כוס של תרומה לאחיה ולאחותה אפ"ה אי לאו דבמידי דאורייתא קיימא ברשות בעלה כר"א לתרומה נמי אע"ג דמדרבנן היא לא אוקמוה ברשותיה דאכמים עשו חזוק לדבריהם כשל תורה: **אמר ליה אביי ודלמא לא היא עד כאן לא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן.** משום דכיון דמדינא ארוסה אוכלת בתרומה ורבנן הוא דגזור אי משום סימפון או משום שמא תשקה כל שחייב במזונותיה ליכא למיחש להכי ושרי דמשום סימפון ליכא דמקמי דיהיב לה מזונות בדיק לה ע"י קרובות כי היכי דלא ליסדי זוחיה בכדי ובדיקת חוץ שמה בדיקה ומשום שמא תשקה נמי ליכא דכיון דאיהו מפרנס לה דוכתא מייחד לה אבל נדרים דמדאורייתא אין אדום מיפר אפי' לאחר שנתחייב במזונותיה אימא לך דלא מצי מיפר בלא שותפותיה דאב: **ועד כאן לא שמעת ליה לר"א אלא גבי נדרים.** ולא משום דחשיב לה כנשואה אלא כדרב פנחס דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת אבל בתרומה אפי' רבנן לא אכלה דאיכא למימר דנהי נמי דהוא מפרנס לה איכא למיחש משום סמפון דקסבדי בדיקת חוץ לא שמה בדיקה ולשמא תשקה נמי איכא למיחש דלאו דוכתא מייחד לה: **והא דאמר דטעמא דר"א דרב פנחס לאו למימרא דרבנן ליתי דהא מסקי' בגדה בפרק יוצא דופן** (דף מו.) בקטנה שהשיאוה אמה ואחיה דבעלה מיפר נדריה דאע"ג דנדריה מייחי מדאורייתא דהא קיימא לן דמופלא סמוך לאיש מדאורייתא כדאיתא התם ושוטי קטנה ליתנהו אלא מדרבנן אפ"ה אתו נשואי דרבנן ומבטלי נדרים דאורייתא מדרב פנחס אלמא רבנן נמי מודו בה אלא דבהא פליגי ר"א סבר כיון דאיהו מפרנס לה אינה [נודרת] אלא על דעתו ורבנן סברי מי לא מודית לן דאילו מפרנס לה אחר לא נדרה לה על דעתיה כי מפרנס לה אדום נמי לא על דעתיה היא נודרת עד שתכנס לחופה ומיהו מכיון שנכנסה לחופה אפי' בחופה דרבנן כקטנה שהשיאוה אמה ואחיה מודו רבנן שעל דעתו היא נודרת ומש"ה אתו נשואין דרבנן ומבטלין נדרא דאורייתא וכדכתיבנא: **ואיכא דילפי** מהכא דמי שנדר על דעת חבירו ה"ז יכול להתיר נדרו אלא ע"פ חכם דכי היכי דאמרינן הכא דמש"ה מצי בעל לחודיה להפר משום דנדרה על דעתיה במפרש נמי על דעת חבירו מצי מפר דלא גרע מפרש דחבירו מתחם דבעל דהיינו טעמא הכא והתם משום דכנדר על תנאי דמי. וזו אלגי שגגת הורחה דהא אף ע"ג דאמר דעל דעת בעלה היא נודרת אפ"ה צריך בעל שיפר לה באותו לשון שקבלה לה תורה וגזירת הכתוב הוא ומש"ה אין כל הלשונות שוין בו וכדאמר לקמן (דף עז:) ואי אמרת דבנודר על דעת חבירו נמי אידך מצי מיפר משום דכנדר על תנאי דמי הרי התרתו של בעל ואחר רואי שתהא נאמרת בכל לשון אלא ודאי רב פנחס ה"ק נהי דהפרה דבעל גזרת הכתוב היא מיהו מש"ה זכתה תורה לבעל בהפרת נדריה משום דעל דעת בעלה היא נודרת הלכך כל שהיא נודרת על דעתו חיילא הך גזירת הכתוב דאמר רחמנא אבל נודר על דעת חבירו דלא חדית ביה רחמנא מידי ודאי לא מצי מיפר מיהו היכא דאתני בהדיא ואמר הריני נודר אם חבירי רוצה מצי חבריה למחרי ליה ואינו צריך לשון מיוחד אלא כל היכא

מא א מיי' פי"ח מהל' נדרים הלכה ח סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ב וסעיף ה:

מב ב מיי' פי"א מהל' אישות הלכה ח סמג עשין מח עוש"ע אה"ע סי' ט סעיף ח:

מג ג מיי' שם הלכ' יט עוש"ע אה"ע שם סעיף ג:

מד ד מיי' פי"ח מהל' תרומות הלכה ה:

מה ה מיי' שם הלכה ז ופי"י הלכה ג:

תוספות

מתני' בוגרת ששהתה י"ב חדש הואיל [ובעלה] חייב במזונותיה. דלמתן (כתובות מ.) הגיע זמן אוכלו' משלו: **וחכמי' או'** [אין הבעל מיפר. דהגעת] זמן עד שתכנס לחופה: גמ' **א' רבה ר"א.** דל' בעל מפר בהגעת זמן: ומשנה ראשונה. דאית לה דאוכלת בתרומה בהגעת זמן: דתנן כו'. מני לתחוי בהדיא מהא דתנן (שם) הגיע זמן ולא נישאו אוכלו' משלו ואוכלות בתרומ': **היכם אינו מאכיל בתרומה.** ואפי' הגיע זמן בפני הבעל ומת אינו מאכילה בתרומה בעודה שומרת יבם, כדדרש' התם (כתובות נח.) קנין כספו ג' דאמרן (ויקרא כב) והאי קנין דאחיו הוא: **או אפי' כולן בפני הבעל ואחד בפני היכם.** אע"ג דרוב בפני הבעל סוף סוף לא נתחייב בחייו, אינה אוכלת משום דקנין כספו פקע ליה. וקס' ולתני כולם בפני הבעל. ותירץ רש"י (כתובות מ. ד"ה עשה) ודאי כולן בפני הבעל הוה אכלה מיהא בחייו, ונתחייב ליה לגמיתי יבמה דלא אכלה כלל, ודוחק. וה"מ מפ' (ע"ר שם נח. תוס' ד"ה ואפילו) דאם הגיע זמן בפני הבעל אוכלת בפני היכם, והיכם אינו מאכיל מידי בלא הגיע זמן, דמשנה ראשונה אית לה דיכם דווקא אינו מאכיל אבל הבעל גופיה מאכיל: ב"ד שלאחריהן אמרו **אינה אוכלת עד שתכנס לחופה: אלא למיכל בתרומה דרבנן.** פי' דמן התורה קודם הגעת זמן אכלה, דדבר תורה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה, דבת קנין כספו הוא, ולכך מקלינן למרבי למיכל בתרומה דליכ' משם איסו', אלא רבנן הוא דגזרו ובהגיע לא גזרו, כדמפ' פ' אע"פ (כתובות מז.): **אבל נדרים דאורייתא.** כלומ' דמן התור' תביה ובעלה, לא שרינן בהגעת זמן לבעל גרידא לבפר נדריה: **כל הנודרת על דעת בעלה נודרת.** הואיל וחייב במזונותיה. [והוי המפקדה אסן לא ניחא אותה אישה: **אבל בתרומה.** אפי' נמי ליכא חשש אלא דרבנן, לא אכלה, כמו משנה אחרונה:

מתני' הבוגרת. והגערה ששהתה י"ב חדש ואלמנה ששהתה ל' יום: **הואיל ובעלה חייב במזונותיה.** כדאמרינן במס' כתובות בפ' אע"פ (כתובות מ.) נותנין לבתולה י"ב חדש משתבעה הבעל לפרנס את עצמה וכשם שנותנים לאשה כך נותנים לאיש לפרנס את עצמו הגיע זמן ולא נישאו אוכלת משלו וכו' (ג) ובוגרת נותנין ל' יום כאלמנה: **ר"א אומר יפר.** כדאמר לקמן כל הנודרת על דעת בעלה נודרת: **אין הבעל מיפר.** יחידי עד שתכנס לרשותו: **גמ' משנה ראשונה.** בפרק אע"פ: **היכם אינו מאכיל.** לשמרת יבם מן האירוסין: **עשה ששה חדשים.** שהיתה ארוסה לראשון ו' חדשים ולפני היכם ששה דהיינו י"ב חדש שנותנין לבתולה לפרנס את עצמה: **ואפילו.** עשתה כולן י"ב חודש לפני הבעל וחסר יום אחד אחרון לפני היכם אינו מאכילה בתרומה הא עשתה כולן י"ב חודש לפני הראשון ונפלה לפני היכם הואיל וכבר חייב הבעל במזונותיה מאכילה יבם בתרומה אף ע"פ שלא הכניסה בכוסה דמיא. וה"ג אמר ר"א הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר: **ב"ד של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת בתרומה כו'.** והתס' מפ' טעמא שמא ימזגו לה כוס בבית אביה ותשקה את אחותה: **אלא בתרומה דרבנן.** בזמן הזה דלא הוי אלא מדרבנן. אי נמי בתרומה דרבנן כגון עניך שאינו נקוב ופירות שנכנסו

מתני'

מש"ל: **אבל נדרים דאורייתא.** התם קא אמרי רבנן דאינו מיפר: **וע"ל לא שמעת ליה לר"א אלא גבי נדרים.** דהיינו טעמא דמשנתחייב (ג) יפר משום דרב פנחס וכו' והיינו לאחר שנתחייב במזונותיה אבל לגבי תרומה היכם לא מצעיא בתרומה דאורייתא דלא אכלה אפי' עשתה י"ב בפני הבעל אלא אפילו בעלין שאינו נקוב דתרומה דרבנן לא אכלה:

מתני'

מסורת הש"ס

(א) בעיל ע: כתובות מז.; (ב) כתובות מז., (ג) כתובות ג. מח: ע.; (ד) יבמות כט: נדה מו: גיטין פג.: שבת מו: [לקמן עד.]. (ה) [דף מ.]. (ו) [כתובות מז:]. (ז) [ויקרא כב]. (ח) [כתובות פ"ה ה"ב].

הגהות הב"ח

(א) משנה הבוגרת ששהתה: (ב) רש"י ד"ה הואיל וכו' ולבוגרת נותנין: (ג) ד"ה וע"כ לא וכו' דמשנתחייב במזונותיה דיפר משום וכו' י"ב חדש בפני:

גליון הש"ם

בהר"ן ד"ה ב"ד שאחריהם. אי משום סימפון כו'. ממוה לי הא מבואר בסוגיא דכתובות דלכ"ע טעמא דמשנה אחרונה משום סימפון ופליגי רק בטעמא דמשנה ראשונה אי משום סימפון או משום שמא תשקה:

מוסף רש"י

הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר. כדלע"ל בלא שותפותיה דאב (כתובות נז:) דכמאן שנכנסה ברשותו דמי (לעיל עג:). **נותנין לבתולה י"ב חדש.** זמן לכניסתה לחופה מיום שתבעה הבעל לאחר שקידשה, להחזיקה על עסקי חופה להכין תכשיטיה, לפרנס עצמה. תכשיטין (כתובות נז.). אוכלת משלו. שהבעל חייב במזונות אשתו מתקנת ב"ד (שם ב.). **ואוכלת בתרומה.** אם כהן הוא והיא בת ישראל, שהכהן מאכיל את אשתו תרומה כדליף מוהכן כי יקנה נפש (שם ומח:) שמשעה שקידשה אוכלת בתרומה מן התורה ורבנן גזור עד השתא (שם נז.).

פירוש הרא"ש

ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד. דחשיב ליה כנשואה משעה שחייב במזונותיה לר"א לענין הפרת נדריה ולמשנה ראשונה לענין אכילת תרומה והוי מצי לאיתויי מהא דתנן הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה: **אין היבם מאכיל בתרומה.** אפי' הגיע זמן בחיי הבעל ומת אין היבם מאכילה בתרומה כדאמרינן בכתובות (דף נח.) קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא: **חסר יום אחד.** אפי' בפני הבעל ומת אינה אוכלת בתרומה דאע"ג דאיכא דאמרי דמשנה ראשונה אמרה דאע"ג דלא אכלה מיהא אכלה בחיי הבעל ומת אינה אוכלת כלל: **אלא למיכל בתרומה דרבנן.** הא דאמר במשנה ראשונה דבהגעת

מתני' בין ליבם אחד. בין שזקוקה ליבם אחד בין לשני יבמין אמר ר' אליעזר יפר. ומוקמינן ליה בגמרא בשעשה בה מאמר אחד מהן: **ומה אשה שקנה הוא לעצמו.** כגון הנושא אשה בעלמא: **שהקנו לו מן השמים.** יבמה שחייבו לו מן התורה: **שאין לאחר רשות בה.** המקדש אשה מן השוק לאחר שקידשה לא תפסי בה קידושי מאדם אחר ואהכי מצי מיפר: **שיש לאחר רשות בה.** שאם עשה בה מאמר יבם זה ובא אחיו אח"כ ועשה בה מאמר תפיס בה כדאמר (יבמות נ.) יש מאמר אחר מאמר: **דבריך בשני יבמין.** דבשני יבמין מצית למימר כי האי גוונא: **מה אתה משיב על יבם אחד.** בהא לא מצית למימר שיש לאחריס רשות בה הואיל וליכא יבם אחר ואת לא משוית חילוק בין יבם אחד לשני יבמין: **ר"ל אין היבמה גמורה לאישה.** שאם בא עליה זר אין נסקל שאין בה לא דין ארוסה ולא דין אשת איש ואין חייבין עליה אלא לאו דלא תהיה אשת המת וגו' (דבריס כה): **כשם שארוסה.** בעלמא גמורה לאישה שנסקלין על זה: **גמ' קסבר אין זיקה.** ואפילו ליבם אחד אינה זקוקה דמיהו כאשתו עד שתכנס לחופה: **ור' יהושע סבר יש זיקה.** ולהכי לאחד יפר אבל לשניס אינו מיפר דאין בריריה לאיזה מהן זקוקה ולאיזה מהן תתיבס אע"ג דאמרי' (יבמות כד.) מצוה בגדול לייבם מ"מ אם בא עליה קטן קנאה: **נעוס קסבר ר"א יש זיקה.** והיינו טעמא דאפילו לשניס יפר בשעשה בה האחד מאמר דהשתא יש בריריה ואליבא דב"ש דאמרי דמאמר קונה קנין גמור והיא זיקה: **אבל בשני יבמין לא.** קני מאמר דלאחר דעשה בה מאמר אילו אתי אחוה מצי לאוסרה עליו בביאה או בגיטא דיש ביאה וגט אחר מאמר: **מי איכא מיגאה וכו'.** משום האי טעמא דאילו אית ליה אחא לאהי יבם (ד) מצי מפיק לה מייה בתר הכי שמקדשה או על ידי גט וביאה וקרו להנהו קדושי מאמר ולית בהו משום כולי האי: **ונר' אלעזר בן פדת דאמר מאמר כו' אלא לדחות בצרה בלבד.** שאם היו ב' נשים לזה שמת ושתיהן זקוקות ליבם ואי אפשר לייבם לשתיהן בדית אחד הוא בוגה ואינו בוגה שתי בתים (ה) ובהא מיילתא קסברי בית שמאי דמאמר קונה דכשעושה בזו מאמר דוחה לצרה ומתירה לשוק אבל עדיין זו זקוקה לאחיו דמצי אסר לה עליה: **מאי איכא למימר.** אלמא תיבעי לך מאי טעמא דאמר ר"א אפילו לשניס יפר: **כגון שעמד בדין.** משעשה בה מאמר שזו תבעתו בדין מפני שלא היה מייבמה וחייבוהו בית דין לישא לה וברח [דאיתייב] לה במזונותיה ובהפרת נדריה וכדרב פנחס כו': ואי

מתני' (ו) שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין ר"א אומר יפר ר' יהושע אומר לאחד אבל לא לשנים ר"ע אומר [א]לא לאחד ולא לשנים אמר ר"א מה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מיפר נדריה אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שיפר נדריה אמר לו ר"ע לא אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שאין לאחרים בה רשות תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שיש לאחרים בה רשות א"ל ר' יהושע עקיבא דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד אמר לו אין היבמה גמורה (ו) ליבם כשם שהארוסה גמורה לאישה: **גמ'** בשלמא (ב) ר"ע סבר אין זיקה ור"י סבר [ב]יש זיקה אלא ר"א מאי טעמיה אי יש זיקה אין בריריה אמר ר' (ג) אמי [ג]כגון שעשה בה מאמר ורבי אליעזר סבר לה כב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור ורבי יהושע (ד) אומר לך ה"מ בחד יבם אבל בשני יבמין לא מי איכא מידי דכי אתי (ה) אחוהי אסר עליה בביאה או בגיטא ומפר ור"ע סבר אין זיקה ולר' (ז) אליעזר דאמר מאמר לב"ש אין קונה אלא לדחות בצרה מאי איכא למימר הכא במאי עסקינן כגון שעמד בדין ואיתחייב לה מזונות (ח) וכדרב פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת

תנן

היכא דאמר מי אפשי קני אע"ג דבהפרה לא מהני כדאיתא לקמן (עח.) זה נ"ל. ועוד דנהי דאמרינן הכא על דעת בעלה לא קפדינן אלישנא אלא הכי קאמרינן דאין בלבה שיתקייס הנדר מי קפיד ביה בעלה אבל מאן לימא לן דעל דעת הכי משמע דנימא דנודר על דעת חברו מני אידך למישרי ליה אלא ודאי כדכתיבנא: **מתני' שומרת יבם וכו' ר"א אומר יפר.** מסקינן בגמרא דיפר בשותפות אב קאמר ובשעשה בה מאמר: **רבי יהושע אומר לאחד ולא לשנים.** משום דס"ל אין בריריה וכדנפרש בגמרא בס"ד: **רבי עקיבא אומר לא לאחד ולא לשנים.** דגריע ליה יבם מארוס ואפי' בשותפות לא מצי מיפר: **ומה אשה שקנה הוא עצמו.** שאינה שומרת יבם אלא הוא קדשה לעצמו הרי הוא מיפר נדריה אמר לו בלא קדושין שאסורה לכל אדם עד שיחלוץ לה אינו דין שיפר נדריה בשותפותיה דאב: **עקיבא דבריך בשני יבמין.** דכל אחד יש לו רשות בה: **אשה שארוסה גמורה לאישה.** מפרש בגמ' (ו): **גמ' בשלמא ר"ע קסבר אין זיקה.** שהיבמה זקוקה ליבם לא אלימא כארוסין ומשום הכי לא מצי מיפר: **ורבי יהושע סבר יש זיקה.** אלימא טפי מארוסין דהוא כבנוסה ומש"ה יפר יבם לאודיה דהשתא הכי קס"ד מיהו אין בריריה דהיכא דשני יבמין אין בריריה למי היא זקוקה ולמי תהיה לאשה ומש"ה אפילו שניהם אינן יכולין להפר דכיון דבשעת הפרתן אין ברור לנו מי הוא אישה אין הפרתן כלום דרחמנא אמר אישה יקימנו ואישה יפירנו דבעינן שיהא ידוע בשעת הפרה וכן כתב רש"י ז"ל בפרק ד' אחים (יבמות כט.) וסוגיא דשמעתא דהתם מסייע ליה. וכ"ת היכי אמר דרבי יהושע סבר דזיקה בכנוסה דמיא דהא לא אשכחן דאמר הכי אלא רבי אושעיא אליבא דר"ש ואתותב התם בריש פרק כילד ביבמות (דף יט.) איכא למימר דלאו מגופיה דמילתא אתותב אלא למאי דמפרש לה אליבא דר"ש מיהו אנן מצינן למימר דס"ל לרבי יהושע הואי טעמא אי נמי כי אמרינן רבי יהושע קסבר יש זיקה לאו למימרא דליהוי כבנוסה אלא דהויא כארוסה ומיפר בשותפות ואף על גב דבריש הך סוגיא סבירא לן דיפר לאודיה קאמר כדמוכח לקמן הכי

מאי איכא למימר. אלמא תשיבא לכנוסה ואפי' בחד אחא: ור' יהושע סבר יש זיקה. ומן התורה משונה ככנוסה ועדיפא מארוסה משום דלא מחברא כניסת חופה מיהו אין בריריה כלומר הא דאמרי' שיש זיקה מדאורייתא היינו דזקה בחד אחא משום דחשיב כאילו כבר נכנסה אבל בתרי אחי אין לנדר למי תהיה ככנוסה אלכך אין זיקה כלל אע"ג דמעוה גבולו ליבם ה"מ למעוה בעלמא אבל מדאורייתא רמיא קמי תרוייהו ואם הלך הגדול למדינת הים כופין הקטן ליבם או לחלוץ: **אלא** א"א. אפי' סבר יש זיקה כיון דאין לנדר ליהך יפר ואפי' שניהם ביחד אינן יכולין (לנדר) [להפר] דכיון דלא תשיבא ככנוסה אפי' לאחד מהם וכמאה בעלמא היא לגנייהו: **בב"ש דאמרי מאמר** קונה קנין גמור. מן התורה דדרש ולקחה לו לאשה דע"י לקיחה נעשית אשתו: ור' יהושע **סבר** ה"מ בחד **אחא** כו'. ור' יהושע לא סבר כב"ש הלכך בחד אחא מיפר משום זיקה דתשיבא ככנוסה אבל בתרי אין זיקה ואפי' עשה בה מאמר כיון דאחוה מצי למיפלגה עליה בגיטא לא מצי מיפר: ולר"א **דאמר מאמר** לב"ש אינו קונה **אלא** לדחות **בצרה.** גבי הא דתנן בפ' ד' אחין שלשה אחין שיש מהם נשואים שני אחיות ואחד מופנה מת מ' מבעלי אחיות ועשה בה מופנה מאמר ואח"כ מת אחיו השני ב"ש אומרים אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה וקאמר ר"א הא דקאמרי ב"ש דמאמר קונה מן התורה היינו דוקא לדחות אצרה אשת אחיו שנפלה עליה ונעשית לה צרה בנפילה זו אבל אי בעי לאפוקה בגיטא לא מצי דחלילה נמי בעיא דאחוי הך דרשא דפ"ק דקידושין (דף יב.) וגמרה כיאה גומרת בה ואין כסף ושטר ומכר בה לענין זה אלא מצי לאפוקה בגיטא: **מאי איכא למימר.** אלמאי מיפר כיון דאיתה אשתו מוטל לענין הפרת נדרים ומיירי בשעמד בדין וברח ופסקו לה מזונות משלו כדתניא ביבמות (ד' מא.): עמד בדין וברח ניזונית משל יבם:

מו א מיי' פי"ח מהל' נדרים הלכה כג טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ז:

מז ב מיי' פ"ח מהלכות יבום הלכה יד סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קנט סעיף ה:

מח ג מיי' פי"ח מהלכ' נדרים הלכה כד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ז:

הגהות הב"ח

(א) בבשנה אין היבמה גמורה (ליבם) תז"מ. וי"ב ס"א לאישה וכן הוא לקמן דף ע"ח: (ב) גמ' ור' יהושע אמר לך: (ג) שם דכי אתי אחוה: (ד) רש"י ד"ה מי איכא וכו' דמצי מפיק: (ה) ד"ה ולר' אלעזר וכו' אתי בתים ולהא מלמא:

מוסף רש"י

ר"א אומר יפר. אחד מהם את נדריה (יבמות כט:). **לאחד אבל לא לשנים.** שומרת יבם אחד יפר אבל שומרת לשני יבמים לא יפר לא זה ולא זה (שם). אין זיקה. דמיהו כבנוסה (שם). לדחות בצרה. בתאותה שנפלה לפניו אבל מאמר זו (שם). **ואיתחייב לה מזונות.** כדתניא בהמוצץ (מא:) עמד בדין וברח מזונות משל יבם, דמהשתא בעלה הוא ועל דעתו נודרת על מנת שילקה (שם כט:).

פירוש הרא"ש

מתני' שומרת יבם. מלפה וממתנת ליבם כמו ואביו שמר את הדבר ובגמרא מפרש פלוגתייהו: **אשה שקנה הוא לעצמו.** היינו אחוהו הרי הוא מיפר נדריה בשותפות עם אביה: **אשה שהקנו לו מן השמים.** היינו יבמתו: **אינו דין שיפר** נדריה. עם אביה: שיש לאחרים רשות בה. שגם היא זקוקה לשאר אחיו: מה אתה משיב על יבם אחד. תשובתך נוגה על דברי ר"א שאמר שמיפר בב' יבמין מה אתה משיב על דברי שאני אומר לאחד ולא לשנים: אין היבמה גמורה ליבם. לשתייב מיתה הבא עליה: **כשם שארוסה גמורה לאישה.** לענין חיוב מיתה: גמ' קסבר אין זיקה. ולא תשיבא ככנוסה ואפי' בחד אחא: ור' יהושע סבר יש זיקה. ומן התורה תשונה ככנוסה ועדיפא מארוסה משום דלא מחברא כניסת חופה מיהו אין בריריה כלומר הא דאמרי' שיש זיקה בחד אחא משום דחשיב כאילו כבר נכנסה אבל בתרי אחי אין לנדר למי תהיה ככנוסה אלכך אין זיקה כלל אע"ג דמעוה גבולו ליבם ה"מ למעוה בעלמא אבל מדאורייתא רמיא קמי תרוייהו ואם הלך הגדול למדינת הים כופין הקטן ליבם או לחלוץ: **אלא** א"א. אפי' סבר יש זיקה כיון דאין לנדר ליהך יפר ואפי' שניהם ביחד אינן יכולין (לנדר) [להפר] דכיון דלא תשיבא ככנוסה אפי' לאחד מהם וכמאה בעלמא היא לגנייהו: **בב"ש דאמרי מאמר** קונה קנין גמור. מן התורה דדרש ולקחה לו לאשה דע"י לקיחה נעשית אשתו: ור' יהושע **סבר** ה"מ בחד **אחא** כו'. ור' יהושע לא סבר כב"ש הלכך בחד אחא מיפר משום זיקה דתשיבא ככנוסה אבל בתרי אין זיקה ואפי' עשה בה מאמר כיון דאחוה מצי למיפלגה עליה בגיטא לא מצי מיפר: ולר"א **דאמר מאמר** לב"ש אינו קונה **אלא** לדחות **בצרה.** גבי הא דתנן בפ' ד' אחין שלשה אחין שיש מהם נשואים שני אחיות ואחד מופנה מת מ' מבעלי אחיות ועשה בה מופנה מאמר ואח"כ מת אחיו השני ב"ש אומרים אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה וקאמר ר"א הא דקאמרי ב"ש דמאמר קונה מן התורה היינו דוקא לדחות אצרה אשת אחיו שנפלה עליה ונעשית לה צרה בנפילה זו אבל אי בעי לאפוקה בגיטא לא מצי דחלילה נמי בעיא דאחוי הך דרשא דפ"ק דקידושין (דף יב.) וגמרה כיאה גומרת בה ואין כסף ושטר ומכר בה לענין זה אלא מצי לאפוקה בגיטא: **מאי איכא למימר.** אלמאי מיפר כיון דאיתה אשתו גמורה: **הכא במאי עסקינן שעמד בדין וברח כו'.** ר"א דסבר דמאמר לב"ש לא קונה לחוד אלא מצי מיפר כיון דאיתה אשתו גמורה אינו מוטל לענין הפרת נדרים ומיירי בשעמד בדין וברח ופסקו לה מזונות משלו כדתניא ביבמות (ד' מא.): עמד בדין וברח ניזונית משל יבם:

תוספות

מתני' שומרת יבם בין ליבם אחד כו' ר"א או' יפר. בגמ' מפ' טעמא: ומה אשה שהקנו מן השוק שקנה הוא לעצמו מפר נדריה. עם אב: שאין לאחריי. אמי הכעל: שיש לאחריי. לאחר יבמין: דבריך קיימי בב' יבמין. ומה יש להשיב על ק"ו דר"א: מה אתה משיב על יבם אחד. דבזה ניחא ק"ו: אין היבמה גמורה לאישה. לענין שיתחייב מיתה הבא עליה, כמו בארוסה שחייבי' עליה קפלה הבאים עליה: גמ' אין זיקה. דלא אמרי' זיקה בכנוסה, ופלוגתא היא ביבמו' פ' כילד (יח:) דפליגי בשומרת [יבם] שמתה אם אסור (בתמיהה) [בתמה], ור"ע סבר אין זיקה, הלכך אסו' לספר: ור"י סבר יש זיקה. בחד יבם הלכך מפר: מיהו אין בריריה. כלו' ובתרי אין זיקה דאין בריריה למי היא זקוקה הילכך לא מ' בתרי יש זיקה: **אלא** לר' אליעזר ב"ש. מ' בתרי דמפר. לגיר מ"ד בתרי דיש זיקה. וק' דכי נמי יש זיקה אמאי מפר, דהא זיקה דרבנן הוא ואין נקל מתמת כן לומר שיפר, ועו' מי עדיפ' זיקה מארוסה דאין מפר ארוס בלא אב: בגון שעשי' בה מאמר. וסבר כב"ש דא' מאמר קונה קנין גמור, ומן התורה קונה מאמר ביבמות דדרש' ולקחה לו לאשה (דברים כה) לכולה מלתא כאשה (עי' קידושין יד.): ור' יהושע ה"מ בחד יבם. פי' ר' יהושע סבר כב"ש דמאמר קונה קנין גמור, וה"מ דמפר בחד יבם אבל בב' יבמין מי איכ' מידי דאי אמי אחוה אסרה ליה בביאה אם בא על יבמה האחרת, או בגיטא, דלב"ש נמי פסיל לה בגיטא מדרבנן מי... ... דפסיל מדרבנן, אלמא מדרבנן איכה קנוי' לו לגמרי, יש לנו [להשוות] ולומר מדרבנן אינו יכול לספר: ולר' **אלעזר דא'.** פ' ד' אחין (יבמות כט.): **מאמר לב"ש אינו קונה אלא לדחות בצרה.** כדתנן התם אלא' אחי' שנים נשואי' שני אחיות ואחד מופנה ומת אחד מבעלי אחיות ועשה בה [מופנה] מאמר כו' עד והלזו תצא משום אחות אשה (מיד דהוי אחות אשה) דמאמר קונה קנין גמור כדדרש' (עי' קידושין יד.) ולקחה לו לאשה (דברים כה) [וקאמר ר"א דהיינו דווקא לדחות בצרה בלבד], אבל אי בעי לאפוקי בגיטא לא מצי מפיק לה, דאית לה מיעוטא דבפ"ק דקידושי' (סט) ויבמה ביאה גומרת בה [ואין כסף ושטר גומרי' בה לענין] דלא מצי לאפוקה בגיטא, ואית [לה] רבוי לענין דקונה בלחוד בלבד: **מאי איכ' למימר.** אלמאי מפר כי נמי עשה בה מאמר, והתם בפ' ד' אחי' (יבמות כט:) [אמר לך ר"א] אימור אתמר אצל דלא סגי לה בגט אלא בעי [נמי] חליצה, להפרת נדרי' מי אמרי', ומיהו בקונטרס התם דהתם [בתר] דשני מצי יפר בשותפות קאמר דר' אליעזר נמי מודה דבשותפות מיהת מפר, אבל בשמעתין דס"ד השתא דיבם לחודי' מפר לא אמרי' דמודי ר"ש: הב"ע שעמד בדין. אחר שעמ' בה מאמר, דסבי מוכח כל הסוגיא דמיירי שעשה בה מאמר:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הכי פריך בשלמא רבי יהושע איכא לקיומי מילתיה דימא דמפר בשותפות קאמר דיש זיקה וכארוסה משיבא אלא רבי אליעזר מאי טעמיה אי נמי סבירא ליה יש זיקה והויא כארוסה או כשואה אפילו הכי לשני יבמין לא סגי דאין ברירה ואי אין זיקה אפילו חד נמי לא יפר: ד) **אמר רבי אמי כגון שעשה בה מאמר.** שנתן לה קדושין דקדושי יבם הכי מקרו: **מאמר קונה קנין גמור.** דהויא לה ככנוסה ומאי פטר לה בגיטא ולא בעיא חליצה ומש"ה מפר לחודיה: **ורבי יהושע ה"מ בחד יבם.** איכא למימר דמפר אי משום זיקה אי משום מאמר: **אבל בשני יבמין לא.** דאפי' סבירא לך כב"ש דמאמר קונה קנין גמור אפילו הכי מצי אחות למיסרה עליה בגיטא או בביאה דהכי אשכחן ביבמות [ט] לר"ג דסבירא ליה דמאמר קונה קנין גמור כב"ש ואפי' הכי אית ליה דאחות אסר לה [על היבם] בגיטא או בביאה וכיון שכן היכי משוית לה כשואה או כארוסה הא מגרע גרעה דארוסה לא מצי אינש למיסרה על הארוס ואחות מצי למיסרה על היבם: **ור"ע סבר אין זיקה.** דלא משיבא ליה זיקה למיהוי אפילו כארוסין: **ורבי אלעזר.** דאמר בפ' ד' אחין מאמר לבית שמאי אינו קונה אלא לדחות בגרה כדתנן התם [ט] שלשה אחין ב' נשואין שתי אחיות ואחד מופנה ומת אחד מבעלי האחיות ועשה בה מופנה מאמר ומת אחיו השני ב"ש אומרים אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה והיינו דקאמר ר"א לדחות בגרה כלומר לדחות את אחותה שלא תאסרנה משום אחות זקוקה דמאמר עדיף לה ככנוסה לענין זה אבל אינו קונה קנין גמור דאי בעי לאפוקה לא סגי לה בגיטא: **מאי איכא למימר.** היכי מצי מיפר כיון דלא קני לה קנין גמור: **הכא במאי עסקינן כגון שעמד בדין וברח.** ופסקו לה מזונות משלו כדתניא בהחולץ [יבמות מא:] עמד בדין וברח ניזונת משל יבם דר"א ס"ל דכל שחייב במזונותיה יפר כדתנן לעילן. וכי תימא תיגח לר"א לר' יהושע מאי איכא למימר דהא רבנן פליגי עליה דר"א במתני' דהבוגדת לעיל דסבירא להו תע"ג דמפרנס לה אינו זכאי בהפרת נדריה ותסתם רבנן דפליגי עליה דר"א היינו ר' יהושע דהוא בכל דוכתי בר פלוגתיה א"כ מ"ט דר' יהושע דאמר ביבם ג' יפר איכא למימר משום דס"ל דיש זיקה וככנוסה דמיא א"נ רבנן דפליגי עליה דר"א במתני' דבוגדת לאו היינו ר' יהושע ור"א ור' יהושע כולהו סבירא להו דבארוס כל שחייב במזונותיה יפר ובחד יבם (נמי) כשעמד בדין וברח ה"נ מיהו בשני יבמין ועמד חד מינייהו בדין וברח פליגי דר"א ס"ל האי יבם נמי כיון דעמד בדין וברח כארוס דמי ועל דעתו היא נודרת ור' יהושע סבר אין היבמה גמורה לזה כשם שהארוסה גמורה לארוס דארוסה לא מצי אינש למיסרה עליה דארוס הלכך כל היכא דאיהו מפרנס לה על דעתו היא נודרת אבל יבמה ליבם במקום שני יבמין כיון דאידך מצי אסר לה אינה רואה עצמה קנויה לגמרי ליבם זה שעמדה עמו בדין כדי שתהא נודרת על דעתו. כן נ"ל[ח]: **תנן א"ר אליעזר וכו'.** לר' אמי פרכינן דאוקמה [ע"ב] בשעשה בה מאמר: **קנה נעצמו הוא.** במאמר שעשה בה: **שקנה נעצמו ע"י שמים.** דמקמי הכי הוי אגידא גביה משום זיקה: **תפשוט דבעי רבה.** לר' אמי דאוקמה בשעשה בה מאמר תפשוט דבעי רבה אירוסין עושה ובעיא מסירה לחופה ובלאו הכי לא קני לא ליורשה ולא ליטמא לה: **או נשואין עושה.** דאם בא עליה בלא חופה קני לה ליורשה וליטמא לה תפשוט מר"א דנשואין עושה דהא אמר ר"א יפר וקס"ד דמפר לחודיה בלא שותפות. ומסקינן לעולם אימא לך דאירוסין עושה ומאי יפר בשותפות קאמר. ואיכא למידק היכי הוה סליק אדעתיה מעיקרא דיפר לחודיה קאמר והא ממתני' משמע דבשותפות דוקא קאמר דא"ר אליעזר ומה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מפר נדריה אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שיפר נדריה והאי ק"ו לא סגי אלא להפר בשותפות דאפי' תימא דס"ל לר"א דמאמר נישואין עושה היכי מוכח לה מהאי ק"ו לר"ע דליפר לחודיה ליימא ליה ר"ע אנא לא סבירא לי דנישואין עושה כדקאמרת אלא ודאי להפר בשותפות דייק ליה ר"א האי ק"ו דס"ל דלא גרע יבם מארוס והיינו נמי דקמהדר ליה ר"ע אין היבמה גמורה לאיסה כשם שהארוסה גמורה לאיסה דה"ג במתני' במקצת נסתי אלמא ר"א לא דייק ק"ו דידיה [ט] לשוויה יבם כארוס והיכי קס"ד דלר"א מיפר יבם לחודיה איכא למימר דהוה סבירא לן דר"א לדבריו דר"ע הוא דקאמר והכי קאמר ליה נהי דלא סבירא לך דמאמר נישואין עושה אודי לי מיהת דיפר בשותפות דלא גרע יבם מארוס ואהדר ליה ר"ע אין מיגרע גרע שאין היבמה גמורה לאיסה שאין חייבין עליה קפילה כנערה המאורסה וכדמפ' לקמן [עא.]. ומקשו הכא תו לימא דמסקינן מאי יפר יפר בשותפות אמאי לא פרכינן מי קתני יפרו יפרו יפר כדפרכינן ביבמות [קט:] י"ל דהתם הוא דפרכינן הכי משום דאכתי לא קיס לן דאיכא לתרוצה בשעמד בדין וברח דבתר דאקשינן מי קתני יפרו יפר קתני מוקמינן לה התם בהכי אבל הכא דאתמר האי פרוקא לעיל אי הוה פריך ליה מי קתני יפרו ידע דהוה מוקי ליה בשעמד בדין וברח ומש"ה לא איכפת ליה לאקשויי: תניא

ואי. אמרת טעמא דרבי אליעזר דאמר לשנים מיפר כגון שעשה בה מאמר הא דאמר שהקנו לו מן השמים קנה לעצמו הוא במה שעשה בה מאמר: **או נשואין עושה.** יורשה ומיטמא לה והבא עליה גידון בחנק דאי אירוסין [ח] דלא פקעה זיקת אחיו לגמרי מינה היכי מצי יבם מיפר לחודיה: **והא תנן נערה המאורסה וכו'.** דכל זמן שהיא ארוסה אכתי שייך בה אביה: **מאי יפר דקאמר ר"א**[ט] **בשותפות.** עם אביה דלעולם אירוסין עושה: **תניא לוויסיה דר' אמי.** דבעשה בה מאמר פליגי: **משבאת לרשותו נגמרה לו.** מיפר נדריה הוא ואביה: **אשה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו.** שהיא זקוקה לו עד שלא עשה בה מאמר: **משבאת לרשותו.** דעשה בה מאמר: **אינו דין שיגמר לו.** דמפר נדריה: **כך אין לאחרים חלק בה.** קודם שתתארס לו: **כך יש לאחרים חלק בה.** לשאר יבמין: **מה אשה משיב על יבם אחד.** שאין אתה מודה לי עליו הואיל ואין לאחרים חלק בה כארוסה דמיא ומיפר לה: **אלוס חלקנו לו.** דודאי בין עשה בה מאמר בין לא עשה בה מאמר אינו חייב קפילה הבא עליה כנערה המאורסה הלכך אינו מיפר לא שנת יבם אחד ולא שנת שני יבמין דהכל דינו שוה דאין חיוב יותר הבא על שומרת יבם אחד מהבא על שומרת שני יבמין: **וכשאר דברים כן נדרים.** דכשם דלענין קפילה אין לה דין כנערה מאורסה כך בנדריה אינה גמורה לאיסה להפר כנערה מאורסה והכי מפ' לקמן: **שלא שימשה אם ר"ע.** שיודע לנגח כל כך ולהשיב תשובות מעולות:

תנן אמר רבי אליעזר ומה אם אשה שקנה לעצמו הרי הוא מיפר נדריה אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שמיפר נדריה ואי בשעשה בה מאמר קנה לעצמו הוא שקנה לעצמו ע"י שמים תפשוט דבעי רבה [ח] מאמר לבית שמאי אירוסין עושה או נשואין עושה תפשוט דנשואין עושה דאי אירוסין עושה הא תנן [ט] נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה אמר רב נחמן בר יצחק מאי יפר יפר בשותפות תניא נמי הכי כרבי אמי [ג] שומרת יבם בין יבם אחד בין שני יבמין ר"א אומר יפר ורבי יהושע אומר לאחד ולא לשנים ר"ע אומר לא לאחד ולא לשנים א"ר אליעזר ומה אם אשה שאין לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו נגמרה לו אשה שיש לו חלק עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו אינו דין שתגמור לו אמר לו ר"ע לא אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שכשם שאין לו חלק בה כך אין לאחרים חלק בה תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שכשם שיש לו עמה חלק כך יש לאחרים חלק בה אמר לו ר"י עקיבא דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד א"ל כלום חלקנו על יבם אחד ועל שני יבמין בין שעשה בה מאמר בין שלא עשה בה מאמר וכשאר דברים כן נדרים בלשון הזה אמר בן עזאי חבל עליך בן עזאי שימשת את ר"ע מאי תניא

(ח) רש"י ד"ה לו נשואין וכו' דאי אירוסין עושה אלא: (ט) ד"ה מאי יפר דקאמר ר"א יפר בשותפות וכו' ולעולם:

תוספות

קנה לעצמו הוא. שהרי עשה בה מאמר. ומתחלת קנה לעצמו וע"מ ע"י שמים: **תפשוט.** מדאי' ר"א יפר מטעם מאמר. דנישואין עושה. דאי אירוסין עושה היכי מפר אלא חב. וק' לר"א שימה, מאי קאמר, כי מצי אירוסי' עושה מפר יבם לחודיה, דהא אוקימנא בשעמד בדין אייתו דלא תיקשי לר"א דאי' דאמאמר אינו קונה אלא לדחות בגרה וקאמר הכא דתפשוט לדידן דלא ס"ל כר' אלעזר, דאין אנו זקוקים לאוקומי בשעמד בדין ומיירי דלא עמד בדין ואינו חייב לזונה, ולא הוי כמו הגיע זמן: **מאי יפר בשותפות.** עם אב, ולעולם אירוסי' עושה. וכב"ל ד' אחי' (יבמות קט:) פריך מי קתני יפרו יפר קתני. וי"ל דלכך לא פריך הכא [כמו התם], התם פרך אמילתא הך דרב נחמן מי קתני [יפרו וכו'] לר"א דאי' דאמאמר אינו קונה אלא לדחות בגרה, עד דמוקי לה התם בשעמד בדין, והכא כבר מוקמי' בשעמד בדין וכדרב פנחס, והך אתקפתא דתפשוט כו' אי לא מוקמינן לה בשעמד בדין הילכך מוקי לה בשותפות, ולא ליפר לתקשו' מי קתני יפרו שוכל לשנוי בשעמד בדין וכדרב פנחס וכדשניגן לר"ל: **תניא בוותי' דר' אמי.** דטעמ' דר"א משום דעבד מאמר, וכי אסקינא לע' שעמדה בדין וכדרב פנחס, לא סגי בהעמדה בדין גרידא אי לאו מאמר: **ומה אשה.** בעמ' שאין לו חלק בה עד שתבא: **משבאת לרשותו.** נגמרה לו. שמאה: נגמרה לו. שמפר לבדו: **אשה שיש לו חלק.** זקוקה לו: **עד שלא תבא לרשותו.** קודם שעשה בה מאמר: [**משבאת לרשותו אינו**] דין שתגמור. שמפר לבד, אי מאמר נשואי' עושה דהוי כמו נשואה, ואי אירוסי' עושה יפר לבדו בשעמד בדין, וכדרב פנחס: **שאין לאחרי' חלק בה.** קודם שעשה שפגויה היא: **יש לאחרי' חלק בה.** לשאר יבמין: **דבריך.** תשובתך שלא יפר: **כלום חלקנו בין יבם אחד לשני יבמין.** בין בחוב בין בשעה וכין עשה בה מאמר וכין לא עשה בה לי טעם ורמיה שלא יפר: **שהרי בשאר דברי'** בן נדרים. פי' יש לנו ללמד ההפרה משאר דברי', דכמו (דלפני) [דלענין] שאר דברי' לא עמדה לו במאמר, כן לענין הפרה לא תגמר. לקמן מפ' מאי דשאר דברי': חבל על בן עזאי. על עצמו היה נאנח:

מוסרת הש"ס

ג) יבמות כט:, ה) לעיל סו:, ו) [תוספתא פ"ו], ז) [שיך עוד לע"ל], ח) [דף נא:], ו) [יבמות כט.], ז) [דף עג:], ח) [ע"כ שיך לע"ל], ט) [ל"ל אלא לשוויה],

מוסף רש"י

אביה ובעלה מפירין נדרה. ואינו מופר עד שיפרו שניהם (כתובות לט.). **חבל עליך.** כל חבל שבש"ס חבלה והפסד הוא (חולין ע. וכע"ז יבמות קכב. וסנהדרין נפ:).

פירוש הרא"ש

תנן א"ר אליעזר בו'. מדברי אמי דאוקמה בשעשה בה מאמר מהדר לפרוכי: שקנה לעצמו ע"י שמים. שהיתה כבר זקוקה לו: אירוסין עושה. ובעיא מסייע לאופה: נישואין עושה. ואם בא עליה בלא חופה קנאה ומוציאה בגט: **תניא** בוותיה דר' אמי. דמפרש טעמא דבית שמאי משום שעשה בה מאמר: שאין לו חלק בה עד שלא **תבא** לרשותו. והיינו מקדש אשה: **משבאת לרשותו.** נגמרה לו לספר נדריה עם אביה: יבמתו. שהיתה זקוקה לו קודם שעשה בה מאמר אינו דין שיפר לה: כך יש לאחרים חלק בה. שהיא זקוקה גם לאחיו: שאר דברים לנדרים דמו. דלשאר דברים לא נגמרה להפרת נדריה נמי לא נגמרה לקנין מפרש מאי שאר דברים: חבל על בן עזאי. הרבה חבלה והפסד יש בדבר שתלמיד ותיק כבן עזאי לא שימש אדם גדול כר"ע:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ומאי תניא כוותיה (ב). ממאי משכחינן הכא דתניא כוותיה דר' אמי דכשעשה בה מאמר פליגי: **מדקתני ר"ע אומר לוס תלקנו בין יבם לו' בין שעשה בה מאמר לו'.** מכלל דשמעיה ליה לר"א דאמר דכשעשה בה מאמר יפר ואהכי מהדר ליה ר"ע הכי: **א"נ.** מדקאמר ר' אליעזר בריש משנכנסה לרשותו גגמרה לו אשה שיש לו חלק בה וכו' אינו דין שתגמר לו ואי דלא קדיש בה מאמר מאי נגמרה לו איכא: **אי אשה מודה.** שאפילו עשה בה מאמר שאין חייבין עליה סקילה כגערה המאורסה הלכך לגבי נדרים נמי לא הוי כארוסה ואהכי אינו יכול להפר לה: **מתניתין נמי דיקא.** כרבי אמי (ג) טעמא דר"ע דאמר בבריתא וכשאר דברים כן נדרים משום סקילה הוא דקאמר: **דקתני אין היבמה גמורה לאישה.** מדקא קרי לה ליבמה אשה אלמא כשעשה בה מאמר עסקינן ומדאמר הכי דאיכא נמי להקיש לארוסה שמע מינה דמשום סקילה הוא דקאמר ר"ע דאינו מפר כשם שמפר לארוסה: **מתני' הרי הן קיימין לא אמר כלום.** דנדרים שלא בא לעולם אינו יכול לקיים: **שבאו לכלל איסור.** שכבר נדרה וקא חייל עלה אפילו הכי מפר כ"ש דמפר אותן שלא באו לכלל איסור כשיבאו דעדיין לית בהו משום. אבל לענין קיום אי אפשר שידון כך דנדרים שכבר באו לכלל איסור דין הוא שיקיים הלכך לא אמר כלום לדברי הכל: **אם שלא בא לכלל הקם.** שעדיין לא באו לעולם ואי אפשר לקיימו כדקתני הכי אמר הרי הן קיימין לא אמר כלום: **אינו בא לכלל הפר.** דאינו יכול להפר: **גמ' מיחל חייבי.** עלה ובטלי לאלתר משום (ד) דהפרה קודם לכן: **או דילמא לא חייבי כלל.** דהפרה דעבד קא מהניא דלא חייבא עלה שום נדר: דלמי

ג) **תניא כוותיה דר' אמי.** דאוקמה [עד.] להא דר' אליעזר כשעשה בה מאמר: **מה אשה שאין לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו.** דהיינו משקדשה והיינו ליגמא דמשבאת לרשותו: **משבאת לרשותו.** דהיינו כשעשה בה מאמר אינו דין שתגמר לו ויהא זכאי יבם להפר נדריה בשותפות: **כשאר דברים כן נדרים.** משאר דברים אתה למד שאין היבם מפר נדרים שהרי לשאר דברים אינה כארוסה ואפילו עשה בה מאמר וכדמפרש לקמן אף להפרת נדרים כן שאינה כארוסתו ואינו מפר נדריה אפילו בשותפות: **הכא עליך כן עזאי.** על עצמו היה דואג מפני שלא שימש את ר"ע (ה): **מאי תניא כוותיה דר' אמי.** דאוקמה בשעשה בה מאמר היכא תניא כוותיה: **דקתני בין שעשה בה מאמר.** אלמא שמעיה ר"ע לר"א דבעשה בה מאמר מייריי: **אי נמי מריש.** דקתני משנכנסה לרשותו גגמרה לו. האי ליגמא לאו דוקא דהוה ליה לאתויי אשה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו אינו דין שתגמר לו אלא ריש מילתא נקט: **מאי כשאר דברים כן נדרים דקתני.** מאי ניהו אותן דברים דקא יליף נדרים מיניייהו: **שאין חייבין עליה סקילה.** שאין חייבין על היבמה סקילה ואפילו עשה בה מאמר. אלמא לא עדיף מאמר דיבמה כקדושין דארוסה: **מסגיפין נמי דיקא.** דמחיוב סקילה קא מייתי ראיה: **כשם שארוסה גמורה לאישה.** דארוסה בסקילה אם זינתה: ולענין הלכה קי"ל כר"ע דאינו מפר לא לאחד ולא לשנים דאע"ג דקי"ל יש זיקה ולעיל פריש"ג טעמא דר"ע משום דסבירא ליה אין זיקה איכא למימר ה"מ מקמי דאייתי לה הך בריתא אבל בתר דאייתי לה מזיגן דאפילו סבירא ליה לר"ע דיש זיקה מני אמר דלא יפר לפי שאין היבמה גמורה לאישה שאין חייבין עליה סקילה כגערה המאורסה וכיון דקלסיה בן עזאי לר"ע וזכיהו לר"א ור' יהושע בדינא דלא אהדרו ליה מידי נקטינן כוותיה וכן פסק הרמב"ן ז"ל. ומסתפקא לי כיון דיבם לא מני מפר אב במקום יבם מן המאורסין אי מני מפר או לא ולא ידענא אכרעותא בהא מילתא. מיהו מסתברא לי דנדרים שנדרה בבית אביה או בעודה ארוסה מני מפר לה דהא כל היכא דליכא ארוס מת הבעל נתרוקנה רשות לאב והכא כיון דלא זכי יבם בנדרי יבמה כמאן דליתיה דמי. וממה שפרשתי למעלה (דף עא:) בשם רבותי בעלי התוס' ז"ל בהאיש דש"ס סברי בנדרים נמי שנרמו לארוס נתרוקנה רשות לאב נ"ל כן דהא לפי פירושם ז"ל טעמייהו דש"ס משום דכיון דנרמו לארוס ראשון לא זכי בהו ארוס אחרון ואע"ג דאיתיה לארוס אחרון כמאן דליתיה דמי וכיון דכמאן דליתיה דמי קם ליה אב כאילו איתיה באפי נפשי' וליכא ארוס גדידן נמי ביבם כיון דלא זכי בנדרי ארוס ראשון אב מני מפר. מיהו בנדרים שנדרה ברשות יבם אכתי מספקא לי. זהו מה שנראה לי בזה ולענין מעשה צריך עיון ובדיקה בדברי הראשונים ז"ל: **מתני' האומר לאשתו וכו' מכאן ועד שאבא ממקום פלוני.** מאותה שעה שאלא מכאן ועד שאבא ממקום פלוני. והיינו דקתני מכאן ולא קתני מיום זה לפי שאין דעתו אלא מיום שיצא מכאן ומש"ה לא מפר לה מהשתא דחייש דלמא בעודו אצלה תדור נדרים שירצה בקיומן וכדפרישית לעיל (דף עג.) בהיא דהאומר לאפוטרופוס: **הרי הן קיימין לא אמר כלום.** דדוקא לענין הפרה אמר ר"א מופר משום ק"ו דידיה כדמפרש ואזיל (ה) (ולענין הקמה אדרבה היא הנותנת) אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור שהם מחזקים ביותר שכבר חלו לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור ולא חמירי כולי האי אבל לענין הקמה אדרבה דנהי דאשכחן דנדרים שחלו דחמירי מצי לקיומי מצן לימא לן הכי בנדרים שעדיין לא חלו דלא אלימי: **אם בא שבא לכלל הקם.** נדרים שחלו: **לא בא לכלל הפר.** דלעע"ג דאיכא ק"ו בעל כרחך הקישן הכתוב: **גמ' לר"א מיחל חיילין ובטלין.** לר"א דאמר דמצי מפר נדריה קודם שתדור מי אמרינן דאותן נדרים שנדרה לאחר הפרה חיילי דהפרה לא מעכבא בהו ומיהו בטלי להו מיד או דלמא לא חיילי כלל כיון שהפר לה קודם שנדרה: (ו) **דאחפיפי אחרינא בהדין נדרא.** כגון שנדרה היא בנזיר ובא אחר ואמר ואני כמוהו אי אמרת חיילין ובטלין הויא תפיסותא דנהי דבטולי להו מיד אפי' הכי כיון דחיילי מצי מתפיס בהו דכי אמר ואני כמוהו אהריני נזירה דקאמרה קאמר ואי לא חיילי ליכא תשמישא הלכך לא הויא התפסה. ומקשו הכא ואפי' תימא חיילין ובטלין היכי מצי מתפיס מאי שנא ממאי דבעיא לן בריש מכילתין (דף יא:) היכא דמנא בשר שלמים לאחר זריקת דמים קמיה והתפיס ביה בשר אחר ואמר זה כזה דאיבעיא לן אי בדמעיקרא קמתפיס ואסור או בהיתרא דהשתא קמתפיס ושרי ומסקנא דבהיתרא קמתפיס איכא למימר דלא דמי דשאני התם דאמר זה כזה ומש"ה אמר דכמו שהוא זה עכשיו קאמר אבל הכא שזו אומרת הריני נזירה והאי מתפיס בה ואמר ואני משמע ודאי דבנזירות דקאמרה קמתפיס והכי מוכחא סוגיין דנזירות שנכתוב בסמוך בס"ד. ומקשו תו הכא ונהי דחיילא התפסה מאי הוי נימא דכיון דאתפיס בה כי אבטיל נדרא קמא אבטיל נמי האי דדינא דמתפיס הכי הוא כדתנן בפ' מי שאמר (נזיר כ:) הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ואני כולן נזירין הותר אחד מהן הותרו כולן ולעיל נמי בפ' ד' נדרים (דף כו. וסו. במשנה) אמר דבשתלגא זה בזה הותר הראשון הותרו כולן ולאו קושיא היא כלל דלא איתמר הותר ג' מהן הותרו כולן אלא בהיתר חכם שעוקר הנדר מעיקרו הלכך כל שהותר ג' מהן אגלי מילתא שלא היה כאן נדר מעולם ובטלה לה התפסה דבתרא אבל בעל שאינו עוקר למפרע אלא מכאן ולהבא אע"פ שהותר הראשון אינך באיסוריהו קיימי שאין התפסה שלהם בטלה בכך וגמרא היא בהדיא

מסורת הש"ס

(א) לעיל עב: מזר יב., (ב) [לקמן עו:], (ג) [עיין עוד לדף עד:], (ד) [ע"ל שיין לדף הקודם], (ה) [כל זה טעות הדפוס], (ו) [שיין לע"ב],

תורה אור השלם

1. כָּל נֶדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ: במדבר ל יד

הגהות הב"ח

(א) גמ' מדקתני בין שעשה: (ב) רש"י ד"ה ומאי תניא כוותיה דרבי אמי ממאי: (ג) ד"ה מתמיתין וכו' דטעמא וכו' מדקא קרי ליבמה אשה אלמא וכו' ומדקאמר הכא דאיכא כל"ל והל"ש: (ד) ד"ה מיחל וכו' משום דהפר:

מוסף רש"י

כל הנדרים כו' הרי הן קיימין לא אמר כלום. דעדיין לא בא הנדר לעולם ואיתר יכול לקיימו (לעיל עב:). **לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר.** הלכך לא מצי מפר אלא לאחר שנדרה שבא לכלל הקם (לקמן עו:).

פירוש הרא"ש

דקתני בין שעשה בה מאמר. מכלל דשמעיה ליה לר' אליעזר דאייריי בשעשה בה מאמר: דקתני משנכנסה לרשותו. דמשמע לרשותו אחר שכבר יש לו חלק בה היינו מאמר: מתני' הרי הן קיימין לא אמר כלום. כדפרישית לעיל דהוה ליה קיום בטעות לפי שיש נדרים שלא יתפוץ וה"ל אליעזר ממי"ל פיכם כאן עוד טעם אחר שיקיים נדרים שבא לכלל איסור מתוסס שלא באו לכלל איסור מיהו ליכים אנו לטעם הראשון דהא רבנן קאמרי הנדרים לעצתיך שלא באו לכלל הקם לא באו לכלל הפר ומצא להו לרבנן הנדרים שלעצתיך שלא באו לכלל הקם דהא לא אמרו ק"ו אלא ע"כ משום דהוי כמו קיום בטעות: **את שבאו לכלל הקם.** היינו נדרים שכבר חלו: **גמ'.** מחיל חיילי ובטלי. אותם נדרים שהפר כבר לאשתו כשנדרה אותם חלו ומתבטלו לאלתר או לא חיילי כלל:

מתני' דקתני בין שעשה בה מאמר ובין שלא עשה בה מאמר א"נ מרישא דקתני משנכנסה לרשותו גגמרה לו ואי דלא קדיש מאי גגמרה לו תפשוט מיניה כשעשה בה מאמר מאי וכשאר דברים כן נדרים דקתני אמר רבא הכי קתני אי אתה מודה שאין חייבין סקילה בגערה המאורסה אמר רב אשי מתני' נמי דיקא אין יבמה גמורה לאישה כשם שארוסה גמורה לאישה: **מתני'** א) האומר לאשתו כל הנדרים שתדורי מכאן עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין ר' אליעזר אמר מופר וחכ"א ב) אינו מופר אמר ר"א אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור אמרו לו הרי הוא אומר ג) אישה יקימנו ואישה יפרנו ד) את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר: **גמ'** איבעיא להו לר"א מיחל חלין ובטלין או דלמא לא חלין כלל למאי נפקא מינה כגון

ג) **מאי תניא כוותיה דר' אמי.** דאוקמה [עד.] להא דר' אליעזר כשעשה בה מאמר: **מה אשה שאין לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו.** דהיינו משקדשה והיינו ליגמא דמשבאת לרשותו: **משבאת לרשותו.** דהיינו כשעשה בה מאמר אינו דין שתגמר לו ויהא זכאי יבם להפר נדריה בשותפות: **כשאר דברים כן נדרים.** משאר דברים אתה למד שאין היבם מפר נדרים שהרי לשאר דברים אינה כארוסה ואפילו עשה בה מאמר וכדמפרש לקמן אף להפרת נדרים כן שאינה כארוסתו ואינו מפר נדריה אפילו בשותפות: **הכא עליך כן עזאי.** על עצמו היה דואג מפני שלא שימש את ר"ע (ה): **מאי תניא כוותיה דר' אמי.** דאוקמה בשעשה בה מאמר היכא תניא כוותיה: **דקתני בין שעשה בה מאמר.** אלמא שמעיה ר"ע לר"א דבעשה בה מאמר מייריי: **אי נמי מריש.** דקתני משנכנסה לרשותו גגמרה לו. האי ליגמא לאו דוקא דהוה ליה לאתויי אשה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו אינו דין שתגמר לו אלא ריש מילתא נקט: **מאי כשאר דברים כן נדרים דקתני.** מאי ניהו אותן דברים דקא יליף נדרים מיניייהו: **שאין חייבין עליה סקילה.** שאין חייבין על היבמה סקילה ואפילו עשה בה מאמר. אלמא לא עדיף מאמר דיבמה כקדושין דארוסה: **מסגיפין נמי דיקא.** דמחיוב סקילה קא מייתי ראיה: **כשם שארוסה גמורה לאישה.** דארוסה בסקילה אם זינתה: ולענין הלכה קי"ל כר"ע דאינו מפר לא לאחד ולא לשנים דאע"ג דקי"ל יש זיקה ולעיל פריש"ג טעמא דר"ע משום דסבירא ליה אין זיקה איכא למימר ה"מ מקמי דאייתי לה הך בריתא אבל בתר דאייתי לה מזיגן דאפילו סבירא ליה לר"ע דיש זיקה מני אמר דלא יפר לפי שאין היבמה גמורה לאישה שאין חייבין עליה סקילה כגערה המאורסה וכיון דקלסיה בן עזאי לר"ע וזכיהו לר"א ור' יהושע בדינא דלא אהדרו ליה מידי נקטינן כוותיה וכן פסק הרמב"ן ז"ל. ומסתפקא לי כיון דיבם לא מני מפר אב במקום יבם מן האורסין אי מני מפר או לא ולא ידענא אכרעותא בהא מילתא. מיהו מסתברא לי דנדרים שנדרה בבית אביה או בעודה ארוסה מני מפר לה דהא כל היכא דליכא ארוס מת הבעל נתרוקנה רשות לאב והכא כיון דלא זכי יבם בנדרי יבמה כמאן דליתיה דמי. וממה שפרשתי למעלה (דף עא:) בשם רבותי בעלי התוס' ז"ל בהאיש דש"ס סברי בנדרים נמי שנרמו לארוס נתרוקנה רשות לאב נ"ל כן דהא לפי פירושם ז"ל טעמייהו דש"ס משום דכיון דנרמו לארוס ראשון לא זכי בהו ארוס אחרון ואע"ג דאיתיה לארוס אחרון כמאן דליתיה דמי וכיון דכמאן דליתיה דמי קם ליה אב כאילו איתיה באפי נפשי' וליכא ארוס גדידן נמי ביבם כיון דלא זכי בנדרי ארוס ראשון אב מני מפר. מיהו בנדרים שנדרה ברשות יבם אכתי מספקא לי. זהו מה שנראה לי בזה ולענין מעשה צריך עיון ובדיקה בדברי הראשונים ז"ל: **מתני' האומר לאשתו וכו' מכאן ועד שאבא ממקום פלוני.** מאותה שעה שאלא מכאן ועד שאבא ממקום פלוני. והיינו דקתני מכאן ולא קתני מיום זה לפי שאין דעתו אלא מיום שיצא מכאן ומש"ה לא מפר לה מהשתא דחייש דלמא בעודו אצלה תדור נדרים שירצה בקיומן וכדפרישית לעיל (דף עג.) בהיא דהאומר לאפוטרופוס: **הרי הן קיימין לא אמר כלום.** דדוקא לענין הפרה אמר ר"א מופר משום ק"ו דידיה כדמפרש ואזיל ה) (ולענין הקמה אדרבה היא הנותנת) אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור שהם מחזקים ביותר שכבר חלו לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור ולא חמירי כולי האי אבל לענין הקמה אדרבה דנהי דאשכחן דנדרים שחלו דחמירי מצי לקיומי מצן לימא לן הכי בנדרים שעדיין לא חלו דלא אלימי: **לא בא לכלל הפר.** דלעע"ג דאיכא ק"ו בעל כרחך הקישן הכתוב: **גמ' לר"א מיחל חיילין ובטלין.** לר"א דאמר דמצי מפר נדריה קודם שתדור מי אמרינן דאותן נדרים שנדרה לאחר הפרה חיילי דהפרה לא מעכבא בהו ומיהו בטלי להו מיד או דלמא לא חיילי כלל כיון שהפר לה קודם שנדרה: ו) **דאחפיפי אחרינא בהדין נדרא.** כגון שנדרה היא בנזיר ובא אחר ואמר ואני כמוהו אי אמרת חיילין ובטלין הויא תפיסותא דנהי דבטולי להו מיד אפי' הכי כיון דחיילי מצי מתפיס בהו דכי אמר ואני כמוהו אהריני נזירה דקאמרה קאמר ואי לא חיילי ליכא תשמישא הלכך לא הויא התפסה. ומקשו הכא ואפי' תימא חיילין ובטלין היכי מצי מתפיס מאי שנא ממאי דבעיא לן בריש מכילתין (דף יא:) היכא דמנא בשר שלמים לאחר זריקת דמים קמיה והתפיס ביה בשר אחר ואמר זה כזה דאיבעיא לן אי בדמעיקרא קמתפיס ואסור או בהיתרא דהשתא קמתפיס ושרי ומסקנא דבהיתרא קמתפיס איכא למימר דלא דמי דשאני התם דאמר זה כזה ומש"ה אמר דכמו שהוא זה עכשיו קאמר אבל הכא שזו אומרת הריני נזירה והאי מתפיס בה ואמר ואני משמע ודאי דבנזירות דקאמרה קמתפיס והכי מוכחא סוגיין דנזירות שנכתוב בסמוך בס"ד. ומקשו תו הכא ונהי דחיילא התפסה מאי הוי נימא דכיון דאתפיס בה כי אבטיל נדרא קמא אבטיל נמי האי דדינא דמתפיס הכי הוא כדתנן בפ' מי שאמר (נזיר כ:) הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ואני כולן נזירין הותר אחד מהן הותרו כולן ולעיל נמי בפ' ד' נדרים (דף כו. וסו. במשנה) אמר דבשתלגא זה בזה הותר הראשון הותרו כולן ולאו קושיא היא כלל דלא איתמר הותר ג' מהן הותרו כולן אלא בהיתר חכם שעוקר הנדר מעיקרו הלכך כל שהותר ג' מהן אגלי מילתא שלא היה כאן נדר מעולם ובטלה לה התפסה דבתרא אבל בעל שאינו עוקר למפרע אלא מכאן ולהבא אע"פ שהותר הראשון אינך באיסוריהו קיימי שאין התפסה שלהם בטלה בכך וגמרא היא בהדיא

עין משפט נר מצוה

מב א ב מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה ט סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כח:

תוספות

מאי תניא כוותי' דר' אמי. מאיזה דבר מן הברייתא [מייתי דאיתי] דר"א כשעשה מאמר קאמר: דקתני ר"ע בין שעשה בה מאמר בו'. אלמא שמעי' לר"א דכשעשה מאמר קאי: **א"נ מריש.** לעדנו כר' אמי, מדקתני משנכנסה לרשותו כו' עד משבאת לרשותו אינו דין שתגמר לו, משבאת לרשותו דיבמה. והתלמוד אינו מביא כ"א תחלת הדבר דגגמר, ואית דגרס [ל"ג מסיפא] דיבמה קמיה, אלא פשוט כשעשה מאמר אייריי: **מאי וכשאר דברי'.** לעיל (עד:): שאין חייבי' עליה סקילה. גם אחר שעשה בה מאמר, (וכו ביוס ויבם) בין בשני יבמין וכין ביבם אחד, אלמא לא גגמרה ליבם כשאר אשה ע"י המאמר, כמו כן לא יפר לה: מתני' נמי דיקא. שהאיש ר"ע מעטם [שאינה] גגמרה לחיוב סקילה, דקתני אין יבמה גמורה לאשה, מדהזכיר אשה (ולא) [ובם] הזכיר אחרוס שמענו שמסקילה למד, אפי' עם האב לא יפר לאפי' כארוסה לא משיב ליה ר"ע. ותימ' כיון דלר"א מאמר קונה קנין גמור כב"ש ור' יהושע לבאורה כב"ש ובב"ש קונה מן התורה דדרשי' (פי' קדושין יד.) ולקמה (דברים כה), וא"כ אמאי אין חייבי' עליה סקילה, ומאי קאמר ר"ע לר"א אי אתה מודה שאין חייבי' עליה סקילה: מתני' **האו' לאשתו כל נדרי' שתדורי מכאן עד שאבא.** פי' [שאמרה] עד שאבא (שאמרה) מאותה שעה (שאמרה) [שאמרה] עד שאבא: הרי הן קיימי' **לא א'** כלום. לפי שאינו גומר בלינו לקיים, שיש נדרי' שלא יתפוץ בקיומם, הלכך ה"ל כקיום בטעות, לשון הקונטר'. מיהו היה יכול לפי' דלכך לא מ' כלום דטעמ' דר"א דמופרים משום ק"ו ולא שיך גבי קיום, דדין הוא דמקיים נדרי' (כמו) [כיון] שבאו לכלל איסור אבל אותם שלא באו לא יקיים דגרועי' הם (ואם) [ואפי'] אחר שקיים יפר. אבל לריך בפירושו בגמר דתלמלא דתנן שאמרו את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר, ונדרי' דלעתיד אינם באים לכלל הקם, ולא אית להו ק"ו, אלא ע"כ טעמא משום דהוי קיום בטעות: **אם מפר נדרי' שבאו [לכלל] איסו'.** נדרי' שחלו כבר: **לא יפר שלא באו לכלל איסו'.** שלא באו עדיין: **את שבא לכלל הקם.** דהיינו נדרי' שחלו: **ואת שאינם באים לכלל הקם.** אותם שלא נדרה עדיין אינו יכול להקיש לר"ש, דהוי קיום בטעות:

גמ' איבעיא להו [לר"א] מיחל חיילי נדרי אשתו ובטלי. פי' כשהפר לה נדרי' שעתידה לידור [מיחל חיילי] ובטלי, מי אמרינן דחיילי ובטלי אחר שחלו שהרי הפר:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות